

Asiatunnus 28515/2025

PÄLKÄNEEN KUNNAN LAUSUNTO SEURAAVISTA SUUNNITELMISTA:

- Pirkanmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
- Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma
- Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma
- Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma

Pälkäneen kunta kiittää Pirkanmaan hyvinvointialuetta suunnitelmien valmistelusta ja lausuntopyyntöstä sekä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yhdenmukaisuus suunnitelmien esittämistavassa ja -muodossa helpottaisi luettavuutta ja kokonaisuuksien hahmottamista. Tällä hetkellä suunnitelmat eivät ole yhteismitallisia. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on kaikkein selkein ja konkreettisin esitystavaltaan. Taulukkoon muotoiltuna painopiste – tavoite – toimenpiteet - arviointi – yhteistyötahot ovat selkeästi ja helposti hahmotettavissa. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa taustamateriaali on myös selkeästi erotettu varsinaisesta toimenpideohjelmasta.

Kuntaliiton tuottamassa hyvinvointikertomus ja -suunnitelmapohjassa on omat sarakkeensa myös toimenpiteiden vastuutahoille ja tarvittaville resursseille. Alueellinen hyvinvointisuunnitelma jäməköityisi näistä kokonaisuuksista. Ilman niitä suunnitelma jää jossain määrin leijumaan vailla toimeenpanovastuuta, tekijää ja resurssia.

Lausuntopyyntössä pyydetään kommentteja erityisesti yhteisestä toimeenpanosta. Hyvinvointialue ja kunnat tekevät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä yhdessä, osana omaa palvelutuotantoaan. Hyvinvointisuunnitelmat ovat keskeinen väline konkretisoida, luoda ja vahvistaa yhteistyön rakenteita ja muotoja. Kaikissa suunnitelmissa olisi tarpeen olla ”hyvinvointityö yhdyspinnoilla”-osio kirkastamassa yhdyspintoja.

Yhteistyö vaatii edelleen opettelua ja yhteistyön sujuvien käytäntöjen luomista ja sopimista – ja erityisesti ymmärrystä niiden merkityksestä yhteiseen päämäärään pääsemiseksi. Yhteistyön kehittämiseen tähtäviä tavoitteita ja toimenpiteitä on suunnitelmissa varsin vähän. Sujuvien palveluketjujen rakentaminen ja varmistaminen olisi tärkeä yhteinen hytetyön tavoite, joka pitäisi olla suunnitelmiin kirjattuna.

Alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan on ansiokkaasti ja ilahduttavasti nostettu uutena teemana luonnon hyvinvointia ja terveyttä edistävien vaikutusten huomioiminen. Ennaltaehkäisevän painotuksen ja hyte-näkökulman saaminen työotteeksi hyvinvointialueen palvelutuotantoon on sekä ratkaisevan tärkeä että kaikkein vaikein tehtävä. Lääkäreiden määräämien lääkkeiden valikoimaan tulisi saada enenevässä määrin luontoa, liikuntaa, kulttuuria ja yhdessäoloa.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat selkeät. Ne ovat riittävän laajoja, jotta niiden sisällä voidaan huomioida ja painottaa alueellisia ja kuntakohtaisia teemoja. Painopisteisiin liitetyt tavoitteet ovat kovin yleisluontoisia, mikä herättää kysymyksen niiden voimasta ohjata toimintaa. Painopisteiden ja tavoitteiden jälkeen tuleva listaus toimenpiteistä olisi hyvä yhdistää samaan kuvaan painopisteiden ja tavoitteiden kanssa, jotta kuva selkenee ja johdonmukaisuus säilyy.

Hyvinvointisuunnitelmassa esitetty toimenpidesuunnitelma sisältää enimmäkseen asioiden yleistä kuvailua, ei varsinaisia toimenpiteitä. Osiota on syytä työstää siivilöimällä varsinaiset toimenpiteet esiin ja siirtämällä kuvailevat tekstit toiseen yhteyteen.

Suuri osa ehdotetuista toimenpiteistä kohdistuu edelleen organisaatioon itseensä ja näkökulmana on toimintojen järjestämisen näkökulma, ei niinkään asukkaan/asiakkaan näkökulma. Ehkäisevän päihdetyön tavoitteet ovat erityisen organisaatiokeskeisiä - kirjaamiskäytäntöjä, kyselyjä työryhmille ja niin edelleen. Tavoitteiden nivominen ansiokkaasti esiteltyihin ilmiöihin ja konkreettiseen asiakaspinnassa tehtävään työhön toisi suunnitelmaan konkretiaa ja järkevyyttä.

Väkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma keskittyy nimestään huolimatta pääosin väkivallan seurauksiin ja on painotuksiltaan reaktiivinen. Väkivallan juurisyiden ja eri osa-alueiden huomioiminen olisi tärkeää. Väkivallaton lapsuus -toimenpideohjelma toimii tästä lähestymistavasta hyvänä mallina.

